

InsurTech en innovatie in de co-assurantiemarkt

Een samenwerking tussen Baken Adviesgroep en Fred de Jong

Amsterdam/Rhenen, januari 2017

Inhoudsopgave

1. De co-assurantiemarkt
2. Co-assurantie in cijfers
3. Digitalisering van de co-assurantiemarkt
4. Co-assurantie & innovatie
  - a. Blockchain: *de technologie van het vertrouwen*
  - b. Smart Industry: *van risicomanagement naar preventie*
  - c. Complexe risico's in een wereld van Big Data
  - d. De cyberverzekering als beurssegment
5. Conclusie

1. De co-assurantiemarkt

Binnen de verzekeringssector heeft de co-assurantiemarkt een bijzondere plaats. Van co-assurantie is sprake wanneer meerdere verzekeraars gezamenlijk een bepaald risico verzekeren en waarbij elke verzekeraar een aparte overeenkomst sluit met de klant voor zijn eigen te dekken risicodeel. Iedere verzekeraar tekent voor een bepaald percentage in op de polis en draagt in het geval van schade ook met hetzelfde percentage bij aan de schadevergoeding aan gedupeerde(n)¹. Daarmee onderscheidt de co-assurantie zich van pools. Bij een pool zijn er weliswaar ook meerdere verzekeraars die een risico dekken, maar de poolleader is degene die een overeenkomst sluit met de klant.

Co-assurantie vindt vrijwel uitsluitend plaats bij het verzekeren van zeer complexe of zeer grote risico's. De klanten zijn bijna altijd grootzakelijke bedrijven. Vroeger speelde co-assurantie zich af op fysieke verzekeringsbeurzen in Rotterdam en Amsterdam. Tegenwoordig is er geen fysieke beursvloer meer, maar worden deze polissen digitaal gesloten. In de co-assurantiemarkt zijn 40 beursmakelaars actief die zijn aangesloten bij de brancheorganisatie, de VNAB. Daarnaast zijn er 42 verzekeraars lid van de VNAB.

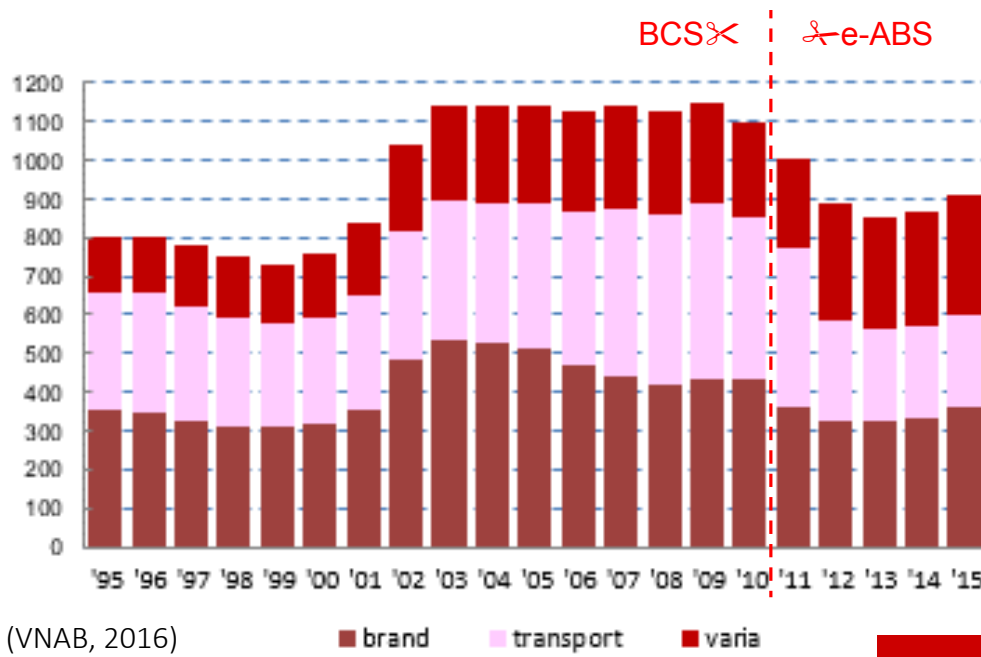
2. Co-assurantie in cijfers

In 2015 werd € 811.578.641 aan netto premie geboekt via de assurantiebeurs. Dat is de premie exclusief de beloning voor de beursmakelaar. De bruto premie was in 2015 € 914.000.000. Echter, daarvan is 37% niet als co-assurantie te kwalificeren omdat deze premie 100% bij één verzekeraar is ondergebracht. Dat percentage is de afgelopen jaren stabiel. De premieontwikkeling (op basis van bruto premies) laat, na enkele jaren van krimp daaraan voorafgaand, een lichte stijging zien in 2015 ten opzichte van 2014. Onderstaande grafiek geeft dit weer.

---

¹ Afkomstig vanaf de Vereniging Nederlandse Assurantie Beurs ([Link](#))

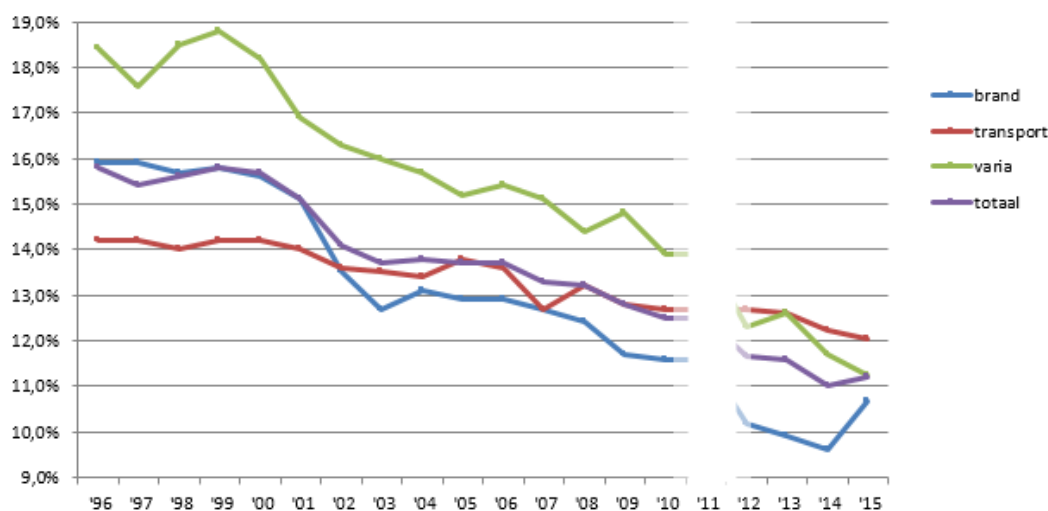
InsurTech en Innovatie in de co-assurantiemarkt, januari 2017

Het verschil tussen de netto en bruto premie wordt bepaald door de beloning voor de beursmakelaar. De beursmakelaar werd traditioneel betaald via de provisie als percentage van de premiehoogte. Maar de afgelopen jaren is het aandeel directe beloning (een fee die de klant rechtstreeks aan de beursmakelaar betaalt) toegenomen.

Het provisiepercentage is na een sterke daling de afgelopen jaren in 2015 weer licht gestegen ten opzichte van 2014. Dit komt met name door de toename van het provisiepercentage op de brandverzekeringen. Onderstaande grafiek laat deze ontwikkeling zien.

Het verschil tussen de geboekte bruto en netto premies (in % van bruto premiebedrag).

(VNAB, 2016)

3. Digitalisering van de co-assurantiemarkt

In de co-assurantiemarkt is de beursmakelaar de leidende partij die de overeenkomst tussen klant en verzekeraar tot stand brengt. Sinds 2011 is de afhandeling van transacties en de uitwisseling van gegevens volledig geautomatiseerd via E-ABS. Er zijn drie modules in E-ABS: Claims (schades), Placement (polissen) en Clearing (financiële verwerking). E-ABS werd in 2008 geïntroduceerd, maar het totale proces is sinds 2011 beschikbaar. De omvang van E-ABS groeit elk jaar. Eind 2015 stonden er ongeveer 60.000 actieve polissen in het systeem. Daarnaast worden er jaarlijks zo'n 30.000 schades behandeld via E-ABS.

De co-assurantiemarkt is een sterk gedigitaliseerde markt als het gaat om administratieve handelingen als het sluiten van verzekeringen, het behandelen van schades en de financiële verwerking van transacties. Daarnaast is de co-assurantiemarkt nog steeds een markt waarin persoonlijk contact en netwerk zeer belangrijk zijn. De persoonlijke processen zijn onder andere het inventariseren van risico's, het onderhandelen over premies en voorwaarden en het beoordelen van de schade.

Sinds 2008 maakt de co-assurantiemarkt, aangesloten bij de VNAB, gebruik van E-ABS. Dit is het elektronische assurantiebeurs systeem. E-ABS is de opvolger van het oude beurs clearing systeem. Daarnaast heeft de co-assurantiemarkt te maken met de verdere digitalisering van de samenleving, digitale innovaties en de invloed van specifieke technologische toepassingen voor de verzekeringsindustrie: InsurTech.

4. Co-assurantie & innovatie

De co-assurantie makelaar vormt traditioneel de schakel tussen verzekeraar en zakelijke onderneming. Daarbij betreft het werkterrein van deze makelaars vooral zeer grote en/of zeer complexe verzekeringsrisico's. Aan beide deze kanten wordt geëxperimenteerd met een toenemend aantal innovatieve concepten, technologieën en startups. Dit gebeurt daarentegen vooralsnog slechts in beperkte mate in het werkgebied van de beursmakelaar. Weinig startups richten zich specifiek op de functie van de beursmakelaar, maar het speelveld waarin de makelaar zich begeeft is wel definitief aan het veranderen. Uit onderzoek van Baken Adviesgroep en Fred de Jong naar startup initiatieven wereldwijd komen vier kerntrends naar voren met potentieel veel invloed op de co-assurantiemarkt.

4.1 Blockchain, de technologie van het transparante vertrouwen

Een van de meest besproken technologieën van het afgelopen jaar is Blockchain. Oorspronkelijk de techniek achter de digitale Bitcoin munt. Blockchain wordt in de financiële sector veelal gelabeld als techniek voor het efficiënt en veilig vastleggen van contracten, zogeheten *Smart Contracts*. In het kort is Blockchain een systeem waarin informatie decentraal wordt vastgelegd en geverifieerd door de leden van het systeem. Hierdoor is er in principe geen centrale autoriteit meer nodig die de informatie van ieder lid afzonderlijk controleert en beheert. Voor de verzekeringsindustrie heeft deze technologie veel potentie op het gebied van transparantie, vertrouwen en efficiëntie².

Wanneer we ons richten op mogelijke toepassingen van Blockchain voor de co-assurantiemarkt, zien we een paar duidelijke raakvlakken. Een Blockchain gedreven platform voor beurscontracten zou kunnen fungeren als marktplaats voor co-assurantie. De technologie waarborgt veiligheid en naleving van de contracten zonder tussenkomst van een derde partij. De co-assurantiemarkt wordt gekenmerkt door contracten tussen meerdere partijen die verschillende aandelen en belangen hebben: Blockchain biedt een transparante en veilige technologische uitkomst voor precies dit soort situaties.

Op de lange termijn zou bijvoorbeeld ook uitkering van schade kunnen worden gekoppeld aan de Blockchain waardoor claimafhandeling wordt versneld en beschermd tegen fraude. Een voorbeeld van dit laatste is terug te vinden in de Blockchain gedreven *catastrophe bonds* waarmee Allianz reeds experimenteerde³. Het komende jaar moet er ook aandachtig gekeken worden naar de eerste resultaten van het B3i consortium: een samenwerkingsverband tussen verzekeraars op het gebied van Blockchain waar onder andere MunichRe, Zurich en Aegon bij zijn aangesloten. Het aandeel herverzekeraars dat in dit consortium participeert, zou een voorzichtig signaal moeten zijn voor de co-assurantiemarkt om deze technologie nader te verkennen.

Wanneer de Blockchain succesvol uit het huidige experimentele stadium komt en er solide toepassingen worden gedefinieerd, is de potentie van de technologie bijzonder groot. Voornamelijk *trust-based* markten met een groot aantal deelnemers per contract, zoals co-assurantie en herverzekering, lijken geschikt. Niet meedenken over deze ontwikkeling kan in het licht hiervan een significante misstap zijn.

---

² Voor een uitgebreide analyse van Blockchain in verzekeringssector zie McKinsey (2016) "*Blockchain in Insurance – opportunity or threat*" ([Link](#)).

³ Meer informatie over de Blockchain *cat-bonds* van [Allianz](#).

4.2 Smart Industry: van risicomanagement naar preventie

Technologische innovaties zoals Blockchain drijven de opkomende digitale transformatie aan de kant van de verzekeraar. Aan de andere zijde van de beursmakelaar bevindt zich het bedrijfsleven, waar verschillende technologische innovaties hun opwachting maken. Zo belooft in de industrie de opkomst van *Smart Industry* een grote invloed te hebben op zakelijke risico's. *Smart Industry* is de industriële variant van de bekende *Smart Home* trend: het gebruik van *Internet-of-Things (IoT)* oplossingen om omgevingen digitaal te verbinden⁴. *Smart Industry* draait om de technologie waarbij machines en werkomgevingen uitgerust worden met sensoren en software om digitaal met elkaar verbonden te worden. De slimme netwerken die hieruit ontstaan leveren ongekend nauwkeurige inzichten en controle in bedrijfsprocessen.

Nieuwe machines worden vandaag de dag geleverd met sensoren en software die de *Smart Industry* mogelijk maken. Zo levert General Electric machines met Predix, een data platform voor industriële doeleinden, en biedt Siemens een vergelijkbare oplossing met MindSphere. Deze ontwikkeling geldt niet uitsluitend voor nieuwe fabrieken. Voor oudere machines worden ook “*smart*” oplossingen bedacht⁵.

De *IoT* ontwikkeling is daarmee niet enkel voorbehouden aan particuliere huishoudens. Volgens McKinsey ligt in de toekomst ruim één derde van het *IoT* netwerk in fabrieken. Het lijkt dan ook zeker dat deze ontwikkeling de sector de komende jaren gaat bepalen: GE geeft aan met 5 jaar bij de top 10 softwarebedrijven te willen horen.

Deze transformatie zal een duidelijk effect hebben op het zakelijke risicoprofiel en is daarmee van invloed op de risico taxatie van de beursmakelaar. *Smart Factories* lopen structureel minder risico door slimme proces- en werkvloer controle. Daarnaast kan door deze technologie het individueel risico beter gekoppeld worden aan de verzekeraar die op zoek is naar het afdekken van dergelijke, specifieke risico's. De beursmakelaar kan hierop inzetten en extra toegevoegde waarde creëren.

Op de lange termijn houdt dit wellicht een verschuiving in van risicomanagement naar risico-preventie. Een verdienmodel gebaseerd op het beschermen tegen risico's (verzekeren) komt onder druk te staan wanneer risico's in toenemende mate “verdwijnen”. Is een model gebaseerd op preventie de toekomst van verzekeren?

⁴ Voor meer over *Smart Homes* zie het onderzoek van CED & Baken Adviesgroep: “[Smart Homes & Schadelast](#)”.

⁵ Een voorbeeld is de Amerikaanse startup [Augury](#) die kastjes plaatst op oudere machines en middels geluidsgolven de status monitort en storingen ziet aankomen.

4.3 Complexe risico's in een wereld van Big Data

De opkomst van IoT in huizen, kantoren en fabrieken wordt in de kern gedreven door data; veel data. Het verbinden van sensoren en apparaten met het internet levert enorme, nieuwe hoeveelheden data op. De waarde van deze data berust in de capaciteit om deze om te zetten naar nieuwe inzichten. Geavanceerde analysemethoden op het gebied van kunstmatige intelligentie (AI) vertalen bergen met data tot daadwerkelijke informatie.

Deze vooruitgang heeft direct invloed op de complexe risicotaxatie in de co-assurantiemarkt. Nieuwe data gedreven analyse mogelijkheden bieden een steeds beter inzicht in vrijwel alle risico's. Innovatieve risicoanalyse methoden worden bijvoorbeeld ontwikkeld door Praedicat, dat unieke oplossingen biedt voor het analyseren van casualty risico's. Wanneer complexe risico's beter in kaart kunnen worden gebracht, opent dit de deur voor een verdere toename van direct writing. Als nieuwe toepassingen de informatie- en kenniskloof tussen verzekeraar en klant weten te overbruggen zijn zakelijke klanten mogelijk eerder bereid om zonder makelaar met de verzekeraar zaken te doen.

4.4 De cyberverzekering als beurssegment

Het segment cyberverzekeringen geldt al enkele jaren als één van de grootste groeimarkten in de verzekeringswereld. In de Verenigde Staten is deze markt de afgelopen jaren explosief gegroeid: bijna 90% van alle cyberpolissen wereldwijd zijn daar gesloten. Het Europese continent lijkt de komende jaren aan de beurt voor eenzelfde ontwikkeling. Dit wordt mede gestimuleerd door de publieke aandacht voor dataprivacy en nieuwe Europese wetgeving. In Nederland heeft het Meldpunt Datalekken (waar bedrijven verplicht zijn datalekken te rapporteren) al bijgedragen aan de groei van het aantal cyberpolissen. Zowel grote ondernemingen als MKB en zelfstandigen kiezen voor deze polissen. Topspelers op het gebied van cyber zijn Hiscox, AIG en Chubb.

Het aantal cyberpolissen dat via de beurs wordt gesloten is beperkt: naar schatting slechts drie op de 100 polissen. Dit percentage zal naar verwachting de komende jaren gaan stijgen en van cyber een potentieel significant beurssegment maken.

Stijging van zowel het risico als de schade van cyberaanvallen kunnen hiervoor de belangrijkste aanzet vormen. Het aantal cyberaanvallen blijft jaarlijks stijgen. Alleen voor Nederland wordt de schade van cybercriminaliteit al geschat op ruim € 10 miljard⁶.

Het zijn niet alleen grote ondernemingen die grote cyberrisico's lopen. In tegenstelling tot traditionele zakelijke risico's worden cyberrisico's niet per se bepaald door de grootte van de onderneming. Kleinere organisaties kunnen door cyberaanvallen significante schade oplopen. Voorbeelden zijn kleinere advocaten- en accountantskantoren die aan grote, mogelijk gevoelige zaken werken. Dit werd recentelijk gedemonstreerd door enkele cyberaanvallen op juridische kantoren. Deze kantoren waren bezig met gevoelige informatie rondom de fusies en overnames van grote ondernemingen: de schade naar aanleiding van deze aanval was groot. Co-assurantie kan voor deze risico's een oplossing zijn en daarmee een nieuwe markt aantrekken.

Wat deze vier ontwikkelingen uitlichten is dat technologische innovatie ook consequenties heeft voor de co-assurantiemarkt. Aan de ene kant zal door bijvoorbeeld *Smart Industry* oplossing en toenemende cyberschade de risico's bij zakelijke klanten veranderen. Aan de andere kant zal de werkwijze en rol van beursmakelaars veranderen door technologieën zoals Blockchain en Big Data. Beursmakelaars en –verzekeraars moeten zich dan ook actief op nieuwe ontwikkelingen oriënteren om zich op daarop duurzaam te kunnen aanpassen.

---

⁶ Deloitte (2016) “Cyber crime costs Dutch organisations 10 billion euros each year” ([Link](#))

5. Conclusie

FinTech, InsurTech, digitalisering en innovatie zijn begrippen die elkaar overlappen. Deze ontwikkelingen veranderen de omvang en de inhoud van de te verzekeren risico's bij bedrijven. Beursmakelaars en –verzekeraars moeten zich hierop instellen door de dienstverlening aan te passen en/of uit te breiden.

De impact van de ontwikkelingen rond InsurTech en innovaties heeft consequenties voor de co-assurantiemarkt. Aan de ene kant gaan de type risico's bij zakelijke klanten veranderen, aan de andere kant zal de werkwijze van beursmakelaars veranderen. Dat betekent geenszins dat het persoonlijke aspect minder hoeft te worden. Het verzekeren van grote of complexe risico's is grotendeels een zaak van vertrouwen. Vertrouwen van de klant in de makelaar en vertrouwen van de makelaar in de verzekeraar en vice versa. Om dat vertrouwen te waarborgen is inlevingsvermogen, passie en empathie nodig, eigenschappen die voor digitale machines en robots (nog) niet zijn te evenaren. Maar dat betekent niet dat beursmakelaars zich kunnen veroorloven om de ontwikkelingen rond InsurTech en digitale innovaties te onderschatten. De beursmakelaar van de toekomst is in staat om een ideale mix van kennis, efficiency, vertrouwen en persoonlijke aandacht aan te bieden aan zijn klanten. In dit geval zijn de klanten zowel verzekeraars als zakelijke ondernemingen.

Baken Adviesgroep en Adviesbureau Fred de Jong hebben beiden een uitgebreid track record in het analyseren van de hier beschreven ontwikkelingen in de financiële sector. Daarbij richten we ons op het vertalen van dergelijke analyses naar de praktijk van financiële instellingen, zoals de beursmakelaar. Baken Adviesgroep en Adviesbureau Fred de Jong vullen elkaar aan met specifieke branchekennis, onderzoekscapaciteit en consultancy-vaardigheden. Heeft u behoefte aan specifiekere analyses of nader onderzoek voor uw eigen onderneming, wilt u gebruik maken van onze kennis, neem dan contact met ons op.

Auteurs

Fred de Jong (1971)

Adviesbureau Fred de Jong
fred@freddejong.eu
+31 628 25 30 21
[www. Freddejong.eu](http://www.Freddejong.eu)

dr. Fred de Jong is zelfstandig en onafhankelijk onderzoeker/consultant, gespecialiseerd in de werking van de financieel adviesmarkt. Via zijn onderneming adviseert hij financiële instellingen, verricht wetenschappelijke studies naar ontwikkelingen in de financieel adviesmarkt en begeleidt organisaties in het omgaan met die marktontwikkelingen.

Daniël Koudijs (1992)

Baken Adviesgroep
dkoudijs@bakenadviesgroep.nl
+31 614 75 37 41
www.bakenadviesgroep.nl

Daniël Koudijs geeft leiding aan het team van marktonderzoekers en data-analisten bij Baken Adviesgroep en is founder van de startup InsightXL. Hij heeft een achtergrond in macro-economie en econometrie en heeft verschillende publicaties op het gebied van InsurTech en FinTech op zijn naam staan.

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Disclaimer

Alle informatie is afkomstig uit openbare bronnen en eigen analyse en bronvermelding is overal gebruikt. De trends en ontwikkelingen zijn niet uitputtend maar een opsomming van de meest opvallende. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Baken Adviesgroep, Adviesbureau Fred de Jong en de auteurs zijn niet aansprakelijk voor welke schade dan ook die kan ontstaan als gevolg van het gebruik van informatie uit dit rapport of onduidelijkheid of onvolledigheid van de gegevens opgenomen in dit rapport.